

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत पारंगत (एम.ए.) बहिःस्थ

परीक्षा: मे - २०२६

सत्र १ ले

विषय: स्वप्नवासवदत्त (25E/24E3102)

दिनांक: २०/०५/२०२६

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात. २) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य.

प्र.१. त्रयाणां श्लोकानां सान्वयं माध्यमभाषया अनुवादं कुरुत । (२४)

१. धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसतस्तुष्टस्य वन्यैः फलैर्मानार्हस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासः समुत्पाद्यते ।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाष्यैश्चलैर्विस्मितः कोऽयं भो निभृतं तपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया ॥
२. ऋज्वायतां च विरलां च नतोन्नतां च सप्तर्षिवंशकुटिलां च निवर्तनेषु ।
निर्मुच्यमानभुजगोदरनिर्मलस्य सीमामिवाम्बरतलस्य विभज्यमानाम् ॥
३. श्लाघ्यामवन्तिनृपतेः सदृशीं तनूजां कालक्रमेण पुनरागतदारभारः ।
लावाणके हुतवहेन हताङ्गयष्टिं तां पद्मिनीं हिमहतामिव चिन्तयामि ॥
४. शय्या नावनता तथास्तृतसमा न व्याकुलप्रच्छदा न क्लिष्टं हि शिरोपधानममलं शीर्षाभिघातौषधैः ।
रोगे दृष्टिविलोमनं जनयितुं शोभा न काचित्कृता प्राणी प्राप्य रुजा पुनर्न शयनं शीघ्रं स्वयं मुञ्चति ॥
५. श्रोणीसमुद्रहनपार्श्वनिपीडितानि खेदस्तनान्तरसुखान्युपगूहितानि ।
उद्दिश्य मां च विरहे परिदेवितानि वाद्यान्तरेषु कथितानि च सस्मितानि ॥

प्र.२. प्रश्नद्वयं सविस्तरं उत्तरत । (३०)

१. भासस्य कालं साहित्यमैतिह्यं च वर्णयत ।
२. पद्मावत्या वासवदत्तायाश्च व्यक्तिरेखे स्पष्टीकुरुत ।
३. स्वप्नवासवदत्तस्य प्रथमाङ्कस्य रसग्रहणं कुरुत ।

प्र.३. पञ्च वाक्यानि ससंदर्भं स्पष्टयत । (२५)

१. परकीयाविव ते हस्तौ संवृत्तौ ।
२. अहो, अकरुणाः खल्वीश्वराः ।
३. कथमयं षष्ठः शरः पातितः ।
४. स्त्रीस्वभावस्तु कातरः ।
५. आ अपेहि, इहापि विरचिका ।
६. वत्साश्च हस्ते तव ।
७. अर्थिस्वं नाम शरीरमपराध्यति ।

प्र.४. टिप्पण्यौ लिखत (१२)

१. प्रवेशकविष्कम्भकौ
२. पद्मावत्याः शीर्षवेदना
३. घोषवती

प्र.४.अ) पञ्च समासानां सनाम विग्रहं कुरुत । (०५)

१. अनतिक्रमणीयः	२. वासोपेताः	३. तनूजा	४. महार्णव
५. रूपशीलमाधुर्ये	६. देहान्तरम्	७. नेत्रविप्रोषितम्	

ब. संधीविग्रहं कुरुत । (केवलं चार) (०४)

१. सिद्धेऽपि	२. नृपतेर्हितार्थे	३. त्वर्यतामस्य
४. तदिहैव	५. तमारुणिम्	६. संभ्रमेणाहम्